

[Knud Nielsen.]

de kan opfylde formålsparagraffens krav om at fremme den enkelte elevs alsidige udvikling. Det er der en risiko for at en lille skole med meget få lærere til mange fag ikke kan klare. Skolerne må også være af en sådan størrelse, at enhedsskolens idé ikke ødelægges ved skoleskift. Hvis de små skoler har særlige kvaliteter, hvad de muligvis har, må vi sørge for, at disse kvaliteter indbygges i skoler af den mest hensigtsmæssige størrelse.

I den forudgående debat har jeg tilladt mig at opkaste det spørgsmål, om lærerne er en slags pædagogiske tremmekalve; jeg har fået mange bekræftende svar og enkelte ret syrlige reaktioner. Spørgsmålet drejer sig om lærernes eventuelle mangel på en tilstrækkelig bred kontakt til det omgivende samfund. Det er umiddelbart indlysende, at lærere ikke kan forberede elverne til medleven og medbestemmelse i et demokratisk samfund, hvis de ikke selv har et meget nøje kendskab til det. Der er to løsninger. Den ene er anvendelsen af utraditionelle lærerkategorier i folkeskolen; en sådan løsning har min sympati, men er problemfyldt. Den anden løsning er indbygning af et samfundskontaktsskabende element i selve læreruddannelsen. Selv om et sådant spørgsmål ikke hører hjemme her men under læreruddannelsesloven, var der måske alligevel grund til allerede nu at iværksætte forsøg, hvor folkeskolelærere og vel specielt rådgivningslærere fik lejlighed til at stifte bekendtskab med arbejdslivet, som det former sig uden for skolens mure. Jeg ved, at der har været tanker fremme herom, og jeg mener, at disse tanker bør støttes.

Forslagets fremsættelse i den foreliggende form og den brede støtte til lovforslagets hovedsigte er i sig selv et tankevækkende udtryk for den gennemgribende skolepolitiske udvikling, der har fundet sted i de senere år. Det er trods alt ikke mere end 15 år siden, at der stod en ganske voldsom kamp om, hvorvidt delingen af børnene skulle finde sted efter 5. eller efter 7. klasse. I dag er der glædeligvis almindelig accept af, at vi skal have en i princippet udelt skole. Jeg tror, at det vil være af stor værdi for forslaget videre behandling og for den fortsatte offentlige debat, om denne enighed fremhæves. Det, der synes at være uenighed om, er

midlerne til at nå målet og måske, om visse forudsætningers opfyldelse.

Til slut vil jeg gerne understrege, at mit parti lægger vægt på, at denne meget vigtige lovgivning om folkeskolen får den bredest mulige politiske opbakning.

Flemming Jensen: Jeg vil gerne indledningsvis komplimentere ministeren for den fremgangsmåde, der er valgt ved fremsættelsen af forslaget. Det er en fremgangsmåde, som har medvirket til at skabe en meget levende og, synes jeg, meget interessant debat ud over hele landet, en fremgangsmåde, der vist har givet os alle impulser. Der er ikke tvivl om, at det har været til gavn for folkeskolen at drage videre kredse ind i debatten.

En anden ting, der naturligvis også er væsentlig, er, at fremgangsmåden har medført, at det oprindelige forslag er undergået ændringer, og efter vor opfattelse til det bedre. Jeg tænker naturligvis bl. a. på at det, som man kaldte „skudsmålet“, er forsvundet, og vi ser også gerne en vis elasticitet omkring lærerforbruget i kommunerne, så der bliver en reel mulighed for at bevare de små skoler dér, hvor de betyder noget væsentligt for et samfunds forhold.

Det kan dog næppe undre, at der er én ting, som vi må beklage, nemlig at ministeren ikke har villet bøje sig for de mange og stærke røster, som advarer mod en afskaffelse af prøverne. Det hele hænger selvfølgelig sammen med, hvad man politisk vil med folkeskolen. Her skal vi se på formålsparagraffen, som jeg må erkende at det må have været overordentlig vanskeligt at sammenligne, al den stund det næppe i dagens Danmark er muligt at finde et sæt værdinormer, som alle eller blot det meget store flertal vil acceptere som gældende for dem. § 2 bærer præg af disse vanskeligheder. Der står „fantasi“, „selvstændig vurdering“, „fællesskabets muligheder“, „demokrati“, „åndsfrihed“, „tolerance“, alt sammen kønne og værdiladede ord, men det forekommer os, at der mangler noget, noget mere konkret. Var det ikke rimeligt direkte at kræve f. eks. en sum kundskaber? Er det ikke mere noget væsentligt i skolens opgave, eller er vi på vej hen imod en alt og alle omfattende og favnende daginstitution? Jeg ved ikke, om man er bange for selve ordet; det kan ikke